

Bruksela, 29 września 2021 r.
(OR. en)

12315/21

LIMITE

CT 123
ENFOPOL 335
COSI 175
JAI 1029
COTER 118
COPS 335
COASI 144
CORDROGUE 40
RELEX 805
CFSP/PESC 872

NOTA

Od:	Koordynator UE ds. Zwalczenia Terroryzmu
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr poprz. dok.:	ST 11556/1/21 REV 1
Dotyczy:	Afganistan: plan działania na rzecz zwalczenia terroryzmu

---

Na posiedzeniu w dniu 31 sierpnia 2021 r. Rada UE (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) stwierdziła: „UE i jej państwa członkowskie dołożą wszelkich starań, aby zagwarantować, by sytuacja w Afganistanie nie spowodowała nowych zagrożeń dla bezpieczeństwa obywateli UE.”. Na posiedzeniu w dniu 17 września 2021 r. Rada UE (do Spraw Zagranicznych) stwierdziła: „Zapobieżenie sytuacji, w której Afganistan służyłby jako baza do przyjmowania, finansowania lub eksportu terroryzmu do innych państw. Należy dołożyć wszelkich starań służących zapewnieniu, by talibowie zerwali wszelkie bezpośrednie i pośrednie powiązania z międzynarodowym terroryzmem.”.

W planie działania na rzecz zwalczenia terroryzmu określono obszary działania, w których UE i jej państwa członkowskie mogłyby przygotować i uruchomić istniejące instrumenty odpowiednio wcześniej, by przewidzieć ewentualne zagrożenia terrorystyczne dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE wynikające z przejęcia przez talibów władzy w Afganistanie i im przeciwdziałać.

Plan działania na rzecz zwalczania terroryzmu został opracowany we współpracy ze służbami Komisji, ESDZ, prezydencją i odpowiednimi agencjami UE ds. WSiSW. Zawiera 23 zalecenia dotyczące działań, podzielone na cztery obszary: I. kontrole bezpieczeństwa – zapobieganie infiltracji; II. strategiczne dane wywiadowcze / prognozowanie: zapobieżenie temu, by Afganistan stał się bezpiecznym miejscem dla grup terrorystycznych; III. monitorowanie i zwalczanie propagandy i mobilizacji; IV. zwalczanie przestępczości zorganizowanej jako źródła finansowania terroryzmu.

We wszystkich tych obszarach kluczowe znaczenie będzie miała ścisła współpraca z partnerami międzynarodowymi. Plan działania na rzecz zwalczania terroryzmu i jego realizacja zostaną poddane przeglądowi po sześciu miesiącach, w konsultacji z Grupą Roboczą ds. Terroryzmu i Grupą Roboczą ds. Terroryzmu (aspekty międzynarodowe), a następnie taki przegląd będzie przeprowadzany co sześć miesięcy. Zachęca się Komisję do zbadania możliwości uruchomienia istniejących instrumentów finansowych w celu wsparcia realizacji tego planu działania.

I. Kontrole bezpieczeństwa: zapobieganie infiltracji terrorystów do UE

Istotne jest, by **pogłębione kontrole bezpieczeństwa** były przeprowadzane **w odpowiednim czasie** na granicach zewnętrznych UE i podczas procedur wydawania decyzji azylowych i wizowych oraz innych stosownych procedur. Ma to służyć skutecznemu identyfikowaniu osób, które stanowią lub mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE, oraz uniemożliwieniu infiltracji terrorystów do UE. Informacje muszą być przekazywane w odpowiednim czasie i w sposób skoordynowany, tak by uniknąć wszelkich niedociągnięć w wymianie informacji związanych z terroryzmem lub dotyczących danej osoby między odpowiednimi właściwymi organami krajowymi. Ma to zastosowanie w szczególności w przypadku wymiany informacji między organami ścigania i innymi organami bezpieczeństwa a organami azylowymi i migracyjnymi. Należy uwzględnić wszelkie stosowne informacje dotyczące danej osoby.

Zalecenia dotyczące działań:

1. Właściwe organy państw członkowskich muszą zoptymalizować przeprowadzane przez siebie **systematyczne kontrole** danych personalizacyjnych i biometrycznych obywateli lub domniemanych obywateli Afganistanu lub obywateli innych krajów przybywających lub deklarujących, że przybywają z Afganistanu, którzy docierają na granice zewnętrzne UE¹. Kontrole te należy przeprowadzać z wykorzystaniem wszystkich odpowiednich baz danych (SIS, Eurodac – kontrola i rejestracja, systemy i bazy danych Europolu, system ECRIS-TCN², VIS, bazy danych Interpolu³) **zgodnie z istniejącymi wymogami prawnymi dotyczącymi takich wyszukiwań**. Należy również stosować mechanizm Prüm w oparciu o odpowiednie informacje zawarte w policyjnych bazach danych państw członkowskich. W stosownych przypadkach należy również wykorzystywać dane PNR i API. Ważne jest też zapewnienie odpowiedniej współpracy z NATO w zakresie korzystania, w szczególności, z bazy danych BICES pod kątem informacji z pola walki w Afganistanie i z innych stref działań wojennych. Gdy jest to możliwe z prawnego punktu widzenia i w praktyce, powyższe kontrole bezpieczeństwa powinny być przeprowadzane zanim dana osoba przekroczy granicę zewnętrzną UE w danym państwie członkowskim, tzn. w kraju pochodzenia lub tranzytu. Powinno mieć to również miejsce w przypadku legalnych dróg wjazdu do UE, w takich przypadkach, jak łączenie rodzin.

---

¹ Włącznie z osobami ewakuowanymi do UE.

² System ECRIS-TCN jest obecnie na etapie udzielania zamówień; oczekuje się, że osiągnie pełną operacyjność przed końcem 2022 r.

³ W szczególności: dane nominalne, dane SLTD; dane dotyczące zagranicznych bojowników terrorystycznych; dane AFIS; baza danych TDAWN.

2. **Właściwe organy państw członkowskich muszą kontynuować i zintensyfikować terminową wymianę informacji**, a także dalej inwestować w niezbędne zasoby umożliwiające wykrywanie, śledzenie, monitorowanie i przechwytywanie potencjalnych terrorystów oraz zwiększać nakłady na te zasoby. Dotyczy to wszystkich osób przybywających do UE⁴ z rejonu Afganistanu. Prace te muszą się opierać na działaniach przeprowadzonych w związku z zagranicznymi bojownikami terrorystycznymi podróżującymi do Syrii i Iraku i przybywającymi z tych krajów. Na wniosek państw członkowskich Europol może pomóc w tych działaniach przeglądając swoje bazy danych i przekazując dostępne informacje uzupełniające. Pomogłoby to też w zwalczaniu zagrożenia, jakie stanowią zagraniczni bojownicy terrorystyczni przybywający z Afganistanu⁵.
3. Aby umożliwić wspólne podejście do pogłębionych kontroli bezpieczeństwa, Grupa Robocza ds. Terroryzmu musi opracować, w ścisłej współpracy z innymi odpowiednimi grupami roboczymi działającymi w Radzie, **protokół** ustanawiający jednolitą procedurę, do zatwierdzenia przez Stały Komitet Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego (COSI). Zgodnie z tym protokołem unijne agencje (Europol, Frontex) powinny wspierać, w ramach swoich odnośnych mandatów i na wniosek danego państwa członkowskiego, właściwe organy krajowe, w szczególności poprzez oddelegowanie odpowiednich ekspertów i udostępnianie tłumaczy ustnych, mediatorów kulturowych, urzędów i narzędzi w celu ułatwienia szybkiego i bezpośredniego dostępu do konkretnych baz danych tych agencji. Protokół nie narusza zasady mówiącej o tym, że bezpieczeństwo narodowe pozostaje w gestii poszczególnych państw członkowskich.

---

⁴ Włącznie z osobami ewakuowanymi do UE.

⁵ Według szacunków zespołu monitorującego liczba zagranicznych bojowników terrorystycznych w dalszym ciągu wynosi ok. 8 000–10 000 osób, głównie z Azji Środkowej, m.in. z regionu Północnego Kaukazu w Federacji Rosyjskiej, Pakistanu i Regionu Autonomicznego Sinciang-Ujgur w Chinach. Choć większość z nich jest związana przede wszystkim z talibami, wielu popiera również Al-Kaidę. Inni są sojusznikami ISIL lub z nim sympatyzują. Sprawozdanie ONZ S/2021/486.

4. **Europol, Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) i Europejski Urząd Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO)** muszą zacząć przygotowywać logistyczną stronę ewentualnego uruchomienia, na wniosek państw członkowskich, takich działań jak np. kontrole przesiewowe, przeprowadzanie rozmów⁶ i pobieranie odcisków palców na granicach zewnętrznych UE. Działania te muszą być realizowane w ramach odnośnych mandatów tych agencji, tak by zapewnić ich szybkie uruchomienie i wdrożenie, zwłaszcza w przypadku dużej liczby osób przybywających w związku z sytuacją w Afganistanie. Można by opracować wspólne wskaźniki ryzyka, które mogłyby być wykorzystywane w ramach kontroli granicznych. Można by rozważyć zastosowanie systemu „Hotspot” wraz z zespołami multidyscyplinarnymi. Europol, we współpracy z pozostałymi agencjami, stosownie do przypadku, mógłby rozpocząć szkolenia dla zaproszonych funkcjonariuszy. Funkcjonariusze ci mogliby zostać szybko rozmieszczeni na granicach zewnętrznych w celu przeprowadzania, w razie potrzeby, kontroli bezpieczeństwa drugiej linii. Można by już znaleźć tłumaczy ustnych i mediatorów kulturowych znających odpowiednie języki (paszto/dari) i przeprowadzić wobec nich postępowanie sprawdzające. Dodatkowo można poczynić przygotowania umożliwiające szybkie uruchomienie takich usług. Rekrutacja musi być odpowiednio zarządzana⁷ zgodnie z procedurami i wymogami określonymi w mandatach odnośnych agencji.
5. Aby skuteczniej sprawdzać ewakuowanych z Afganistanu i wykrywać przybywające z Afganistanu na granice zewnętrzne UE osoby mogące stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE, oraz ze względu na potrzebę usprawnienia kontroli bezpieczeństwa i wymiany informacji, podstawowe znaczenie ma udostępnienie właściwym organom krajowym i Europolowi aktualnych **informacji z pola walki**. Rząd USA i państwa członkowskie UE, a także Europol i Eurojust, nawiązały kontakty, ustanowiły kanały i procedury do celów wymiany informacji z pola walki, w tym z Afganistanu. W dalszym ciągu kluczowe znaczenie ma wyeliminowanie luk informacyjnych i zapewnienie jak najlepszej dostępności wszystkich istotnych informacji z pola walki w Afganistanie.

---

⁶ Przeprowadzane przez Frontex rozmowy i kontrole przesiewowe mają również znaczenie w kontekście wspierania gromadzenia informacji przez organy krajowe w celu zwiększenia zdolności reagowania, np. jeśli chodzi o bojowników terrorystycznych.

⁷ Np. wśród dysponujących odpowiednimi umiejętnościami obywateli afgańskich poddanych kontroli bezpieczeństwa, którzy zostali ewakuowani do Europy i wcześniej pracowali już dla UE lub państw członkowskich w Afganistanie.

Bardzo ważne jest też zagwarantowanie, że istotne dane będą dodawane do Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez COSI⁸ ⁹. Zbiory danych muszą być odpowiedniej jakości i obejmować niezbędne dane alfanumeryczne¹⁰.

6. Kontrole bezpieczeństwa dotyczące **obywateli Afganistanu ewakuowanych przez USA** na Bałkany Zachodnie są równie ważne dla bezpieczeństwa UE. Należy uzyskać od rządu USA precyzyjne informacje na temat planowanego procesu kontroli bezpieczeństwa przed dalszą podróżą do USA w przypadku tych obywateli Afganistanu, których USA objęło procedurą tranzytu w UE i na Bałkanach Zachodnich. Dotyczy to, przykładowo, mających zastosowanie procedur, ram czasowych, procedur następczych w odniesieniu do odrzuconych wniosków o wizę wjazdową do USA. To z kolei umożliwi lepszą ocenę potencjalnych skutków dla bezpieczeństwa państw członkowskich UE. W przypadku osób objętych procedurą tranzytu na Bałkanach Zachodnich, którym odmówiono wydania wizy wjazdowej do USA, należy zwrócić się do rządu USA o przekazanie organom państw członkowskich lub Europolicy danych osobowych i biometrycznych tych osób, a także powodów odrzucenia ich wniosków. Informacje te będą stanowić podstawę prawną do zarejestrowania tych osób w SIS, jeżeli zostaną spełnione stosowne kryteria. Co więcej, pomoc USA ma kluczowe znaczenie dla przeprowadzenia kontroli obywateli Afganistanu, którzy przebywają w amerykańskich bazach w UE, ale złożyli wniosek o azyl w państwach członkowskich UE.
7. Należy zastanowić się nad sposobem postępowania z obywatelami Afganistanu lub obywatelami innych krajów pochodzącymi z Afganistanu, którzy dotarli do UE (np. w ramach lotów ewakuacyjnych) i wobec których **istnieją przesłanki lub dowody na to, że stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa**. Trzeba odpowiednio uwzględnić sytuację w Afganistanie. Należy zbadać możliwości wymiany istotnych informacji, w miarę możliwości także informacji z pola walki, aby umożliwić prowadzenie dochodzeń i ewentualne wnoszenie i popieranie oskarżeń wobec tych osób.

---

⁸ „Określenie procesu oceny i ewentualnego wprowadzania do Systemu Informacyjnego Schengen otrzymanych od państw trzecich informacji o domniemanych zagranicznych bojownikach terrorystycznych”, dok. 13037/20. Proces ten miałby również zastosowanie do przetwarzania otrzymanych z państw trzecich informacji dotyczących podejrzanych o terroryzm osób pochodzących z Afganistanu.

⁹ Rozporządzenia w sprawie Europolu i SIS są obecnie przedmiotem negocjacji.

¹⁰ Po uruchomieniu nowego SIS (początek 2022 r.) będzie można wprowadzać wpisy zawierające jedynie dane daktyloskopijne.

Eurojust powinien wspierać państwa członkowskie we wnoszeniu i popieraniu takich oskarżeń. EASO wspiera administracje zajmujące się sprawami azylowymi w zakresie wykrywania osób ubiegających się o azyl, do których może mieć zastosowanie jedna z klauzul wyłączających, poprzez szkolenia i narzędzia ukierunkowane na poszczególne kraje, w tym w odniesieniu do Afganistanu¹¹. Wytyczne dotyczące stosowania klauzul wyłączających względem osób ubiegających się o azyl pochodzących z Afganistanu (w tym np. potencjalnych terrorystów) są również dostępne w ramach wytycznych EASO dla poszczególnych krajów dotyczących Afganistanu.

II. Strategiczne dane wywiadowcze / prognozowanie: zapobieżenie temu, by Afganistan stał się bezpiecznym miejscem dla grup terrorystycznych

Istnieje ryzyko, że talibowie utrzymują bliskie związki z Al-Kaidą¹² i że powalają na to, by była ona (i inne grupy terrorystyczne) obecna i rozwijała swoje działania na terytorium Afganistanu. Kwestię tę należy uważnie monitorować i regularnie oceniać. Nawet gdyby Al-Kaida tymczasowo ograniczyła swoje działania i nie prowadziła działań zewnętrznych, które można by bezpośrednio przypisać jej obecności w Afganistanie, w dalszym ciągu kraj ten zapewniałby jej bezpieczne miejsce oraz czas na odbudowanie jej struktur dowodzenia, a także sposobność do ukierunkowywania i inspirowania działań jej członków.

Należy też monitorować nieustanne działania Wilajat Chorasani (IS-K) w Afganistanie. Bez obecności na miejscu w Afganistanie bardzo trudno będzie uzyskać solidne i wiarygodne informacje wywiadowcze na temat działań grup terrorystycznych i ich członków. Wymiana strategicznych informacji i regularne konsultacje z kluczowymi partnerami mają podstawowe znaczenie.

---

¹¹ Opracowywane przez EASO sprawozdania informacyjne na temat krajów pochodzenia przedstawiają informacje ogólne i szczegółowe na temat stron zaangażowanych w dany konflikt.

¹² Według ONZ (sprawozdanie zespołu monitorowania sankcji dla Rady Bezpieczeństwa ONZ z dnia 1 czerwca 2021 r., dok. S/2021/486), od momentu podpisania porozumienia w lutym 2020 r. talibowie utrzymują ściśle związki z Al-Kaidą i pozwalają, by była ona obecna w Afganistanie.

Zalecenia dotyczące działań:

8. Państwa członkowskie muszą wymieniać – dobrowolnie, ale z zaangażowaniem – za pośrednictwem unijnego INTCEN strategiczne **informacje wywiadowcze na temat zagrożenia terrorystycznego** w związku z sytuacją w Afganistanie. INTCEN powinno zintensyfikować sprawozdawczość, aby oszacować obecność i aktywność grup terrorystycznych w Afganistanie. Taka sprawozdawczość powinna obejmować także kwestie finansowania tych grup terrorystycznych i obecności zagranicznych bojowników terrorystycznych. Należy zachęcić Europol do wspierania, m.in. za pośrednictwem unijnej jednostki ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie, organów krajowych państw członkowskich w ich wysiłkach na rzecz monitorowania przemieszczania się terrorystów między UE a Afganistanem. Należy zapewnić procedury i mechanizmy łączące wszystkie stosowne podmioty, tak by zagwarantować kompleksową i skoordynowaną odpowiedź UE w czasie rzeczywistym. Należy dalej pogłębiać wymianę informacji strategicznych na temat bezpieczeństwa miejsc dla grup terrorystycznych w Afganistanie i powiązanych zagrożeń prowadzoną z zaufanymi partnerami z państw trzecich, zgodnie unijnym dorobkiem prawnym dotyczącym praw podstawowych, w tym prywatności.
9. Należy wspierać Europol, tak by mógł on obsadzić etaty w **unijnej jednostce ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie** pracownikami mówiącymi w językach paszto, dari, urdu i farsy, wobec których przeprowadzono postępowanie sprawdzające. W Europolu nie ma obecnie pracowników o takich umiejętnościach językowych. Chodziłoby o to, by móc monitorować sieci społecznościowe i inne źródła, w tym informacje na temat ewentualnych wezwań dotyczących przemieszczania się terrorystów do Afganistanu i z tego kraju. Aby ułatwić rekrutację osób o takich umiejętnościach w agencjach UE ds. WSiSW, można by rozważyć utworzenie **na szczeblu UE zespołu lingwistów** (w tym ewakuowanych byłych pracowników delegatury UE w Kabulu i innych tego rodzaju pracowników miejscowych), **wobec których przeprowadzono postępowanie sprawdzające.**

10. UE musi **pogłębić dialog, promować wymianę informacji strategicznych i zapewnić intensywniejsze kontakty** z niektórymi krajami sąsiadującymi z Afganistanem, a także z krajami w regionie, odnośnymi krajami należącymi do Rady Współpracy Państw Zatoki oraz globalnie z krajami mającymi dostęp do informacji na temat Afganistanu. Należy w pełni wykorzystać regionalne polityczne platformy współpracy z krajami sąsiadującymi z Afganistanem, które zostaną utworzone przez ESDZ jako pokłosie spotkania Gymnich w dniu 3 września 2021 r. i które mają obejmować aspekt walki z terroryzmem. Ma to również skutkować uruchomieniem inicjatywy „Drużyny Europy” mającej na celu rozwiązanie problemu przymusowych wysiedleń w regionie. Należy też zastosować istniejące instrumenty. Powinny one obejmować dialogi na temat zwalczania terroryzmu prowadzone przez UE z krajami tego regionu; dialogi te powinny się opierać na zwiększonej mobilizacji unijnych narzędzi służących budowaniu zdolności w zakresie zwalczania terroryzmu i unijnej sieci ekspertów ds. zwalczania terroryzmu w wybranych delegaturach UE. Należy przeanalizować kwestię oddelegowania do delegatur UE w regionie dodatkowych unijnych ekspertów ds. zwalczania terroryzmu, o ile znajdują się na to środki budżetowe¹³. Pomoc dla krajów sąsiadujących, które przyjmują uchodźców z Afganistanu, przyczyniłaby się także do zapobiegania radykalizacji postaw wśród mieszkańców obozów. Przykładem takiej pomocy może być edukacja, a także zapewnienie środków do życia oraz dobrych warunków humanitarnych i bezpieczeństwa.

---

¹³ Obecnie w tym regionie przewidziano stanowiska pracy w Pakistanie i w Kirgistanie dla ekspertów ds. zwalczania terroryzmu w odniesieniu do Azji Środkowej.

11. System Narodów Zjednoczonych i inne **kanały wielostronne** mogą być istotnym źródłem informacji. UE i państwa członkowskie nadal wspierają wysokiej jakości sprawozdawczość ONZ w sprawie obecności i działań grup terrorystycznych w Afganistanie. Powinny one również dostarczać UNOCT, UN CTED i Komitetowi Rady Bezpieczeństwa ONZ odpowiednich informacji zgodnie z rezolucjami 1267 (1999), 1989 (2011) i 2253 (2015) dotyczącymi ISIL (Daisz), Al-Kaidy i stowarzyszonych osób, grup, przedsiębiorstw i podmiotów. UE powinna również angażować się politycznie i poszukiwać informacji, a także koordynować działania w ramach światowej koalicji przeciwko Daiszowi i Światowego Forum na rzecz Zwalczenia Terroryzmu. Ponadto UE musi współpracować z grupą G-7, aby propagować wymianę informacji. W ramach takiej wymiany informacji rozpoczęto mapowanie sprzętu służącego do ochrony pozostawionego w Afganistanie. Dalsza współpraca z NATO zostanie przeanalizowana przy pełnym poszanowaniu podstawowego mandatu NATO.
12. UE i jej państwa członkowskie muszą rozważyć i zgłębić wraz z partnerami międzynarodowymi, w jaki sposób najskuteczniej kierować do talibów jasne i nienegocjowalne żądania, by **odmawiać grupom terrorystycznym bezpiecznego miejsca na terytorium Afganistanu**, a także jak monitorować potencjalne zobowiązania. Nie uprzedzając debaty na temat uznania rządu talibów i wznowienia pomocy rozwojowej, w rozważaniach należy uwzględnić kwestię bezpiecznego miejsca.

III. Monitorowanie i zwalczanie propagandy i mobilizacji

Przejęcie władzy przez talibów zapewniło impuls propagandowy, mobilizując wsparcie wykraczające poza odbiorców w Afganistanie na rzecz terrorystów i islamskich ekstremistów na całym świecie, w tym w Europie. Wydarzenia w Afganistanie uwypuklają, jak istotne jest przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się ekstremistycznej ideologii islamistycznej na arenie międzynarodowej.

Zalecenia dotyczące działań

13. Centrum Analiz Wywiadowczych UE oraz unijna jednostka ds. zgłaszania podejrzanych treści w internecie w Europolu muszą **monitorować i analizować** przejęcie władzy przez talibów w Afganistanie w odniesieniu do **światowej sceny propagandy terrorystycznej i ekstremistycznej propagandy islamistycznej**, w tym wpływ na te osoby w Europie, które są zagrożone radykalizacją postaw. Talibowie, a także dowództwo i oddziały Al-Kaidy, mogą prowadzić strategiczne kampanie komunikacyjne w celu opracowania i rozpowszechniania ekstremistycznych narracji islamistycznych. Należy je monitorować, również w mediach społecznościowych. Oznacza to m.in. monitorowanie polityki talibów wobec kobiet i dziewcząt oraz podważania przez talibów wolności wypowiedzi, religii itp. co może mieć negatywne wpływy w Europie. Monitorowanie powinno również obejmować ewentualne próby wykorzystania przez Daisz sytuacji w Afganistanie w celu zwiększenia widoczności i atrakcyjności ISIS w prowincji Chorasán (ISIS Khorasan), a także ewentualnego brutalnego ekstremistycznego dyskursu prawicowego i lewicowego w reakcji na rozwój sytuacji po przejęciu władzy przez talibów.
14. Istnieje potrzeba rozważenia oceny skutków i innych analiz, wsparcia dla opracowywania **narracji przeciwstawnych** oraz wymiany najlepszych praktyk, w tym za pośrednictwem sieci upowszechniania wiedzy o radykalizacji postaw (RAN) i Wydziału Komunikacji Strategicznej UE w ESDZ w odniesieniu do **strategii komunikacyjnych**. Istnieje również potrzeba odpowiedniej reakcji ze strony przedsiębiorstw z branży mediów społecznościowych, a także współpracy z nimi. Ma to zapewnić usuwanie treści terrorystycznych¹⁴ i mowy nienawiści w internecie. Istnieje potrzeba zagwarantowania stałego wsparcia politycznego dla państw członkowskich, aby pomóc im w rozwijaniu zdolności w zakresie komunikacji strategicznej i podnoszeniu świadomości na temat wyzwań związanych z komunikacją. Należy również rozważyć wsparcie dla projektów w zakresie komunikacji strategicznej, a także projektów w regionie dotyczących narracji przeciwstawnych. Sieć RAN powinna gromadzić i dostosowywać istniejące dobre praktyki w dziedzinie narracji przeciwstawnych oraz, w miarę możliwości, stworzyć zestaw narzędzi dla państw członkowskich. Państwa członkowskie mogą zachęcać osoby ze środowisk afgańskich do udziału w wysiłkach podejmowanych na rzecz narracji przeciwstawnych. Państwa członkowskie powinny ściśle współpracować ze swoimi władzami lokalnymi, aby wspierać osoby podatne na radykalizację, w tym osoby pochodzenia afgańskiego.

---

¹⁴ Należy przyspieszyć przygotowania do stosowania rozporządzenia w sprawie treści o charakterze terrorystycznym w internecie.

15. Od dziesięcioleci Afgańczycy są narażeni na wspierane przez podmioty zewnętrzne rozprzestrzenianie ekstremistycznej ideologii islamistycznej. **Rozprzestrzenianie i wpływ ekstremistycznej ideologii islamistycznej**, zarówno w regionie, jak i w skali globalnej, wymaga dogłębnej oceny sposobów przeciwdziałania temu problemowi oraz oceny tego, w jaki sposób można w większym stopniu integrować te działania w ramach polityki zagranicznej UE. Ciągła współpraca UE z Arabią Saudyjską na rzecz ograniczenia ekstremistycznego prozelityzmu islamistycznego może wspomóc te wysiłki. Podobne dialogi, w tym prowadzone równoległe z regularnymi dialogami na temat zwalczania terroryzmu, mogłyby być inicjowane w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, w których prowadzone są działania promujące ekstremistyczną ideologię islamistyczną w skali międzynarodowej. Kwestia ta może również stanowić część dialogu z organizacjami regionalnymi. Odpowiednie grupy robocze Rady powinny ocenić zalecenia dotyczące podejść UE w dwóch niedawnych badaniach wydanych przez służby Komisji na temat rozprzestrzeniania się fundamentalistycznego islamu/salafizmu w Sahelu i Afryce Zachodniej¹⁵. Sprawą najwyższej wagi jest wzmocnienie sprawozdawczości delegatur Unii oraz ekspertów ds. zwalczania terroryzmu, integracja, w stosownych przypadkach, w ramach programów pomocy rozwojowej, a także współpraca z odpowiednimi misjami WPBiO w regionie. Działania te muszą być realizowane zgodnie z podstawowymi mandatami tych misji. Należy również rozważyć dalsze ekspertyzy. To z kolei ułatwi podejmowanie świadomych decyzji.

IV. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej jako źródła finansowania terroryzmu

Uważa się, że talibowie kontrolują większość produkcji opium i upraw maku w Afganistanie. Tę działalność uznaje się za jedno z ich głównych źródeł dochodu. Przypuszcza się również, że talibowie są zaangażowani w produkcję narkotyków syntetycznych lub handel nimi. Wzrost produkcji opium w Afganistanie wpływa bezpośrednio na dostępność heroiny na rynkach UE, na które heroina przybywa głównie szlakiem bałkańskim.

---

¹⁵ Dyskusja na forum Grupy Roboczej ds. Terroryzmu (COTER) została wstępnie zaplanowana na grudzień 2021 r.

Ostatnio jednak dociera ona również szlakiem południowym, przez Afrykę Wschodnią i Południową¹⁶. Ekstrakcja efedryny¹⁷ i produkcja metamfetaminy w Afganistanie szybko rosły w ostatnich latach¹⁸. Pojawiają się dowody na to, że grupy talibów wykorzystują je do finansowania swojej działalności¹⁹.

Broń²⁰ skonfiskowana przez talibów po wycofaniu się Stanów Zjednoczonych i oddziałów sprzymierzonych – przejęta od afgańskich sił bezpieczeństwa – stanowi główne zagrożenie w perspektywie średnio- i długoterminowej. Powodem tego jest fakt, że może ona być przedmiotem handlu w celu generowania dochodów lub być wykorzystywana do wspierania siatek przestępczości zorganizowanej, a także komórek terrorystycznych działających w Afganistanie i poza nim, z myślą o inicjowaniu ataków na cele zachodnie. Podobnie jak w Syrii i Iraku, terroryści mogą niszczyć antyki do celów propagandowych lub sprzedawać je do celów finansowych. Przemysł migrantów / handel ludźmi jest potencjalnym źródłem finansowania terroryzmu i może być wykorzystywany przez zorganizowane grupy przestępcze, aby ułatwić przenikanie terrorystów do UE. Aby zapobiec wzrostowi finansowania grup terrorystycznych powiązanych z Afganistanem i talibami, należy zająć się wszystkimi możliwymi dochodami związanymi z nielegalnym handlem.

Zalecenia dotyczące działań:

16. **Europol** powinien monitorować i oceniać potencjalny wpływ i ewolucję zagrożeń dotyczących przestępczości w związku z sytuacją w Afganistanie, wpływających na bezpieczeństwo UE oraz opracować lepszy aktualny obraz wywiadu kryminalnego.

---

¹⁶ Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) 2019, Sprawozdanie UE za 2019 r. dotyczące rynków narkotyków (EU Drugs Markets Report 2019), dostępne w języku angielskim pod adresem https://www.emcdda.europa.eu/publications/joint-publications/eu-drug-markets-report-2019_en

¹⁷ Zwrócono uwagę na Afganistan w związku z nową metodą ekstrakcji prekursora metamfetaminy – efedryny – z rośliny przęśl (*ephedra*) rosnącej w górzystych regionach kraju.

¹⁸ Nawet jeśli wydaje się, że wpływ na rynki UE był dotychczas ograniczony, prawdopodobnie talibowie skorzystają z tej możliwości rynkowej.

¹⁹ Nowe dowody potwierdzające rolę Afganistanu jako producenta i dostawcy efedryny i metamfetaminy <https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/13410/emcdda-methamphetamine-in-Afghanistan-report.pdf>

²⁰ W tym również okulary noktowizyjne.

17. W ramach sprawozdawczości na temat zagrożeń terrorystycznych związanych z Afganistanem, **Centrum Analiz Wywiadowczych** UE musi nadal składać sprawozdania dotyczące przestępczości zorganizowanej związanej z terroryzmem i kwestii pokrewnych. Należy zwrócić uwagę na pozostawione: broń, sprzęt wojskowy i specjalistyczny sprzęt, co do których istnieje ryzyko, że zostaną wykorzystane przez grupy terrorystyczne w atakach, również w Europie.
18. **Handel narkotykami:** Europol oraz Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) – zgodnie z ich odpowiednimi mandatami – oraz we współpracy z innymi podmiotami, takimi jak Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC), inne agencje UE, takie jak Frontex, państwa tego regionu i inni partnerzy międzynarodowi, powinny ocenić wpływ rozwoju wydarzeń w Afganistanie na produkcję narkotyków i handel nimi. Należy w szczególności położyć nacisk na ich wpływ na rynek narkotyków w UE. W związku z tym istnieje potrzeba zbadania potencjalnych scenariuszy krótko- i średnioterminowych. W ocenie tej można by również określić, w jaki sposób zwiększyć zdolności monitorowania, aby wspierać i zwiększyć gotowość i ewentualne reakcje²¹ na przyszłe zmiany i wyzwania w Afganistanie i regionie. Ocena ta powinna również koncentrować się na tym, jak przeanalizować powiązania z siatkami przestępczymi i w jaki sposób powiązania te mogą przyczynić się do działalności terrorystycznej. W ocenie tej należy w szczególności uwzględniać produkcję i handel opiatami, marihuaną i metamfetaminą, a także handel prekursorami skierowany do tego regionu. Ważne będzie dostarczenie wystarczających zasobów Europolowi, a także zapewnienie EMCDDA wyraźnego mandatu i wystarczających zasobów do prowadzenia tej działalności, zwłaszcza w związku z planowanym przeglądem mandatu EMCDDA.

---

²¹ Program UE–ACT przeciwko handlowi narkotykami, ustanowiony w ramach Instrumentu na rzecz Przyczyniania się do Stabilności i Pokoju, jest poświęcony zwalczaniu handlu heroiną w regionie i z przeznaczeniem na wschodnie wybrzeże Afryki. Należy wziąć pod uwagę kontynuowanie tego programu, posiadającego lokalne zespoły w Pakistanie, na Ukrainie, w Gruzji i Tanzanii.

W działaniach operacyjnych EMPACT²² dotyczących produkcji narkotyków i handlu nimi należy nadal zwracać szczególną uwagę na Afganistan i kraje sąsiadujące. W związku z tym należy położyć nacisk na trwające przygotowywanie planów działań operacyjnych na 2022 r. Należy również rozważyć nasilenie wsparcia ze strony UE na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa granic w regionie, np. w ramach inicjatywy dotyczącej Programu zarządzania granicami w Azji Środkowej (BOMCA). Istnieje również potrzeba uruchomienia regionalnego programu zintegrowanego zarządzania granicami dla krajów jedwabnego szlaku²³.

19. UE powinna wezwać Afganistan do przestrzegania zobowiązań wynikających z Jednolitej konwencji Narodów Zjednoczonych o środkach odurzających, w szczególności dotyczących uprawy maku lekarskiego, oraz z Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi²⁴. Nie uprzedzając debaty na temat uznania rządu talibów i wznowienia pomocy rozwojowej, UE, w ścisłej współpracy ze wszystkimi właściwymi podmiotami regionalnymi i międzynarodowymi, w szczególności z UNODC, mogłaby zbadać sposoby odejścia afgańskiej gospodarki od uzależnienia od uprawy narkotyków i handlu nimi, zarówno poprzez zachęty (takie jak zachęty ekonomiczne dla rolników zależnych od uprawy maku i alternatywne programy rozwoju), jak i bardziej rygorystyczne ramy regulacyjne (takie jak: skuteczny stopniowy zakaz uprawy maku i handlu opiatami i narkotykami syntetycznymi zgodnie z odpowiednimi konwencjami ONZ i Powszechną deklaracją praw człowieka; konkretne działania mające na celu likwidację nielegalnych laboratoriów i sieci handlu narkotykami). Odnośne służby Komisji powinny rozważyć dostarczenie wsparcia dla alternatywnych środków rozwoju, aby zapewnić rolnikom środki utrzymania. Jednocześnie Komisja musi podjąć środki ostrożności, aby uniknąć niewłaściwego wykorzystania funduszy.

---

²² EMPACT to europejska multidyscyplinarna platforma przeciwko zagrożeniom przestępstwami. EMPACT zwalcza najważniejsze zagrożenia stwarzane przez zorganizowaną i poważną przestępczość międzynarodową wywierające wpływ na UE. W maju 2021 r. UE przyjęła 10 priorytetów EMPACT (np. handel narkotykami i nielegalny handel bronią palną oraz zorganizowana przestępczość przeciwko mieniu), które mają zostać wdrożone w latach 2022–2025.

²³ 12 mln EUR, realizowane przez Międzynarodowy Ośrodek Rozwoju Polityki Migracyjnej (ICMPD).

²⁴ Odnośne konwencje ONZ to: Jednolita konwencja o środkach odurzających z 1961 r. zmieniona protokołem z 1972 r., Konwencja o substancjach psychotropowych z 1971 r. oraz Konwencja Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi z 1988 r.

20. Można by tego dokonać we współpracy z krajowymi i międzynarodowymi podmiotami posiadającymi wiedzę fachową w tej dziedzinie. Opcjami do przeanalizowania byłaby pomoc za pośrednictwem organizacji pozarządowych i ONZ. Istnieje również potrzeba wspierania inicjatyw ukierunkowanych na propagowanie współpracy regionalnej w celu zwalczania transnarodowego handlu narkotykami.
21. **Nielegalny handel bronią palną:** Do tej pory Afganistan nie był krajem pochodzenia nielegalnego handlu bronią palną. Broń palna jest nielegalnie przewożona do UE głównie z Bałkanów Zachodnich. Istnieje prawdopodobieństwo, że nielegalny handel bronią palną z Afganistanu do UE odbędzie się szlakiem biegnącym przez Europę Południowo-Wschodnią. Aby ograniczyć ryzyko średnioterminowego nielegalnego handlu bronią z Afganistanu do UE, kluczowe znaczenie ma wdrożenie Planu działania UE w sprawie nielegalnego handlu bronią palną na lata 2020–2025. Wynika to z faktu, że dotyczy to zarówno UE, jak i partnerów z Europy Południowo-Wschodniej (Bałkanów Zachodnich, Mołdawii i Ukrainy). Działania operacyjne związane z Bałkanami Zachodnimi powinny być traktowane priorytetowo i wzmacniane za pomocą odpowiednich planów działań operacyjnych EMPACT, np. nielegalny handel bronią palną, siatki przestępcze wysokiego ryzyka, w celu zwalczania nielegalnego handlu częściami broni palnej. Europol powinien monitorować dystrybucję broni palnej lub jej części składowych przez internet. W tym kontekście należy zacieśnić współpracę ze Stanami Zjednoczonymi i przedsiębiorstwami zajmującymi się dostawami paczek ekspresowych w celu zwiększenia wykrywalności. Frontex i CEPOL powinny zintensyfikować szkolenia w zakresie wykrywania broni palnej przeznaczone dla straży przybrzeżnej, organów ścigania i służb celnych. Opracowany niedawno podręcznik Fronteksu dotyczący wykrywania broni palnej powinien być jednym z kluczowych narzędzi dla funkcjonariuszy pierwszej linii, zwłaszcza straży granicznej i funkcjonariuszy celnych. Wersja, która ma być stosowana na Bałkanach Zachodnich, powinna zostać opracowana przez Frontex we współpracy z władzami krajów Bałkanów Zachodnich, przy wsparciu UE i partnerów międzynarodowych.

22. **Nielegalny handel antykami:** Dotyczy to monitorowania i kompleksowej oceny ryzyka związanego z nielegalnym handlem dobrami kultury pochodzącymi z Afganistanu. Działania te muszą być prowadzone przez Europol i wspierane przez EMPACT, np. za pośrednictwem operacji Pandora lub innych działań operacyjnych, takich jak operacja Harmakhis. Mogłoby to zostać włączone do planu działań operacyjnych EMPACT na 2022 r. dotyczącego zorganizowanej przestępczości przeciwko mieniu. Komisja powinna rozważyć wydanie specjalnego nowego ostrzeżenia skierowanego do organów zajmujących się rynkiem dzieł sztuki i organów zarządzania granicami, zwracając się do nich o zachowanie czujności i należytej staranności w odniesieniu do dóbr kultury pochodzących z Afganistanu. Można tego dokonać we współpracy z Interpolem, UNESCO, Światową Organizacją Celną (WCO), UNODC i Międzynarodową Radą Muzeów (ICOM) oraz nieformalną siecią organów ścigania i ekspertów właściwych w dziedzinie dóbr kultury (EU CultNet). Komisja mogłaby rozważyć uruchomienie projektów digitalizacji będących obecnie w obiegu afgańskich artefaktów kultury obecnych w Europie i ewentualnie w innych krajach. Przysłużyłoby się to wspieraniu wykrywania artefaktów skradzionych z Afganistanu. Można by rozważyć wprowadzenie kompleksowego i tymczasowego zakazu przywozu dóbr kultury z Afganistanu. Komisja musi ustanowić system szybkiego reagowania w kontekście przyszłego planu działania w sprawie nielegalnego handlu dobrami kultury w celu zapewnienia natychmiastowych środków.

23. **Przemyt migrantów i handel ludźmi:** Instytucje i organy UE, odnośne agencje WSiSW, np. Europol, Eurojust, Frontex i państwa członkowskie powinny zintensyfikować obecne wysiłki, w szczególności za pośrednictwem EMPACT i poprzez ewentualne włączenie do planu działań operacyjnych na 2022 r.²⁵, w celu zwalczania przestępczości zorganizowanej i grup terrorystycznych, które ułatwiają i wykorzystują finansowo przemyt migrantów i handel ludźmi. W tym kontekście UE powinna zacieśnić współpracę z krajami sąsiadującymi z Afganistanem, a także z jego partnerami regionalnymi. Istnieje potrzeba zmierzenia się z instrumentalizacją migracji do celów politycznych i innymi zagrożeniami hybrydowymi stwarzającymi ryzyko dla bezpieczeństwa²⁶.
24. Można by również rozważyć położenie dodatkowego nacisku na Afganistan w ramach inicjatywy **EMPACT dotyczącej finansowania działań przestępczych i prania pieniędzy**, w związku z jej horyzontalnym i przekrojowym wymiarem, aby wesprzeć dochodzenia finansowe związane z działalnością przestępczą finansującą terroryzm. UE musi ściśle monitorować przyszłe polityki i praktyki Afganistanu w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz rozważyć kolejne kroki w odpowiednim czasie.

---

²⁵ Priorytet w zakresie przemytu migrantów, priorytet związany z handlem ludźmi oraz wspólny horyzontalny cel strategiczny polegający na dostarczaniu dokumentów uzyskanych w sposób oszukańczy i dokumentów fałszywych jako czynnika ułatwiającego.

²⁶ W dniu 31 sierpnia 2021 r. Rada UE (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) stwierdziła, że „Będzie reagować – m.in. poprzez opracowywanie nowych narzędzi – na próby instrumentalnego wykorzystywania nielegalnej migracji do celów politycznych i innych zagrożeń hybrydowych.”.